

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Kandidat na lista Socialistične stranke Jugoslavije.

Prvič stopa naša stranka prerojena pred ljubljanske volilce. Brez puhih kompromisov hoče v stvarnem in načelnem boju uveljaviti svoj program.

Kakor je resen in stvaren njen program, tako si je tudi izbrala za svoje kandidate resne može, ki se hočejo brezpogovorno ravnati po tem programu ter bodo vedno pripravljene polagati račune o svojem delu organizaciji, ki jih pošilja na odgovorna mesta. V nobenem slučaju se ne bodo bali — javnosti.

Kandidatna lista je sledeča:

1. Jože Ogrin — mizarski pomočnik,
2. Jakob Eble — žel. upokojenec,
3. Karl Kisovec — železničar,
4. Ivan Svetlin — sprevodnik v pok.,
5. Ivan Poštan — rač. nadsvetnik,
6. Miha Terman — sprevodnik v p.,
7. Ladislav Šlesar — mizar tobačne tovarne,
8. Josip Pastorek — knjigovez,
9. Zvonimir Bernot, — urednik »Nabreča«.
10. Ivan Mišket — žel. upokojenec,
11. Alojz Brus — sodar,
12. Fran Žazar — mizarski pomočnik,
13. Štefan Sušič — brivski pom.,
14. Julij Prkovč — strojevodja v p.,
15. Filip Uratnik — tajnik,
16. Ivan Ščan — tov. delavec,
17. Mitroš Trobonjača — kovaški pom.,
18. Josip Noč — železničar v pok.,
19. Avgust Schley — strugarski pom.,
20. Jakob Koveč — nadsprevodnik,
21. Ivo Možnerč — strokovni tajnik,
22. Josip Blatnik — premikač,
23. Albin Jerin — železničar,

24. Nikola Radočaj — stavec,
25. Franc Kutnjak, — čevljiarski pom.,
26. Anton Belč — strugar,
27. Ignac Kaiser, — zas. nameščeneč,
28. Alojz Vergelj — bločni sluga,
29. Valentin Vrhunec — zas. namešč.,
30. Viktor Grill — strojevodja,
31. Šime Jurčič — zas. nameščeneč,
32. Josip Lenča — kovač,
33. Anton Podbevšek — urednik,
34. Josip Udovč — sign. nadzornik,
35. Josip Umek — kovinar,
36. Franc Mostar — livar,
37. Mihael Ostojč — strojni stavec,
38. Jakob Luteršek — kurjač,
39. Josip Zupan — mizar tob. tov.,
40. Jakob Žakelj, — mizarski pom.,
41. Anton Arnshek — kolarski pom.,
42. Josip Pepar — kovinar,
43. Anton Fischinger — pek. pom.,
44. Josip Kolarič — pivovarniški del.,
45. Rudolf Delak — livar,
46. Rudolf Marušek — usnjar,
47. Matija Trebše — strojevodja,
48. Pavle Kristjan — nadsprevodnik,
49. Karl Stridinger — natakar,

Kdor to našo listo pregleda, bo na prvi pogled spoznal, da je to resnična lista delavnega ljudstva. Listo vodi predsednik tiste naše politične organizacije, ki je naimočnejša (Ljubljana VII.) S tem je hotela stranka pokazati da jamstvo za izvrševanje programa ne leži v bleščečih imenih, temveč — v organizaciji. Samo ta je zmožna vršiti stvarno kontrolo.

Gotovo bo lista med zavednim ročnim in duševnim delavstvom čim najboljše vplivala zlasti še, ko niti ena stranka ne nastopa s čistim programom, temveč

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

so vse za par stolčkov prodale svoja načela. Izmed vseh nasprotnih strank se drže svojih načel samo »Jutrovi« mladini, ki bodo na pri volitvah spoznali, da ljudstvo teh načel — ne mara.

Uradništvo bo gotovo mislilo, da je zapostavljeno, ker so na naši listi po večini ročni delavci. Pa ni tako ena šestina je uradnikov, in bilo bi jih več če bi hotelo uradništvo udeleževati se organizacijskega delovanja. Delavstvo uradništva potrebuje in ga zelo rado vidi med seboj, ker potrebuje sodelovanja z izobraženstvom in se ga tudi ne boji več, saj ve, da je v mnogih slučajih še bolj proletarsko nego ročno delavstvo! Žal, da uradništvo nima potrebnega poguma, da bi se upalo javno pokazati! Pa no volitvah bo tudi to drugače, ko bodo vedeli, da jih je več: preganjanje straši samo osamljenca. To je glavni vzrok, da imamo med 8 uradniki samo 1 iz državne službe, učitelja pa nebnega čeprav jih precej med nami deluje.

Vse težave bodo minule, ko mine ta strah. Zato bo treba posebno važnost polagati na tajnost volitev. Vsakega bo treba naznaniti, čigar kroglica se bo slišala!

Lepe pa bodo te volitve popolnoma po našem okusu! Na delo vsi, ki se zavedate poskrbite da se začnejo zavedati vsi, ki si služijo svoj kruh z delom!

Politične vesti.

+ V Novem Sadu so stavkajoči čevljiarski pomočniki odprli svojo delavnico, v kateri so zaposlili okoli 90 pomočnikov. S čevljiarskimi mojstri občutno konkurirajo, ker delajo za 100% cenejše.

+ Subotška državna policija je izročila sodišču več ljudi, ki so osumljeni

Iz dnevnika

† Josina Cvelbaria.

(Dalje.)

Ratele pri Friesachu, 29. julija 1915. Včasih je človeku za življenje toliko — kakor za blato, ki mu pade od škornjev.

To je navadno ob slabem vremenu in kadar gleda v svet z zaprtimi očmi.

Včasih pa stresa človeka mraz in vročina obenem ob goli misli, da stoji nekje tam zadaj smrt.

To je ob lepih solnčnih dnevih, ob visokih lunojasnih nočeh, ko gleda človek s stoterimi očmi in čuti s stoterimi srci in se spomni glorijske in svetlobe minulih dni — pred njim pa pojo kanoni kot podrebniki zvonovi:

»Nikoli, nikoli« ...

4. avgusta 1915.

Mladost je silnejša od vojske.

Stotnik nas pripravlja na Italijo. Pravi nam grozote, ki so nepopisljive: sredi razpadajočih trupel so strelni jarki in pozicije; smrad, da mora poginiti od okuženja vse, kar diha s pljuči. Soldatje fašajo parium redneje nego kruh — da morejo živeti.

Vse to nas čaka.

Ali vendar pridejo momenti svetlobe in razkošnosti v dušo, svetloba solnca mladosti: verujem, upam in v meni je sila in samozavest. V taki blaženi uri veruješ, da ni več dolgo do konca, da bo spet vse lepo in dobro — v taki uri veruješ, da vzide takrat sonce iz za zapada: da bom blažen, srečen, zadovoljen.

Meierhofen, 10. avgusta 1915.

Lani:

Sedim v senci pod drevjem. Sveže barve v tubah in na paletji čakajo čopiča, da jih združi na platno. Željno oko piše svetlobo in harmonijo luči, nad gorami in dolino, duša se opija in iz nje vstaja pesem hrepenenja.

Vse je polno tihega neumljivega trepetu, tihe polskeleče sladke boli in pričakovanja.

Letos:

Ležim na palečem solncu za okopom in čakam nasprotnika. Prazna je širina in plan, nizko nebo in brez harmonije in pesmi. Človeka nisem že tako dolgo videl, da bi ga nič več ne spoznal.

Vse je polno globoke gluhe bolesti in osamelosti. V meni živi težka zavest, da me ni treba na svetu — in želja po življenju.

Geyersburg, 12. avg. 1915.

Ogledalce se mi je zdrobilo v žepu. Žal mi ga je.

Spomnil sem se na davne bajke o ogledalcu.

Ko je bila na vsem svetu krvava vojska, velikanska vojska, ko so se na vsaki strani bojevali milijoni in milijoni, ko so umirali milijoni v peklenskih mukah, ko ni nihče gledal na posameznika, ampak na maso, ko je pa vendar umira-

šplonaže v korist Madžarske. Tako je na dr. dobival Kosara Stojković mesečno 100.000 K iz Budimpešte. Obtežilni material je velik.

+ V **Belgradu** se je vršil 29. t. m. kongres delegatov organizacij državnega uradništva. Glavni referent je bil g. dr. Jovanović, ki je poročal o novopečenem uradniškem zakonu. Za slov. uradniške organizacije sta govorila gg. Lilek in Zelenik. Govori vseh treh gospodov so izzveneli v burno odobravanje. Čeprav ve danes že vsak količkaj uvideven uradnik, da je uradniški zakon nad vse pričakovane reakcionaren! V uradniški zakon so namreč tudi sprejeli kos zloglasnega zakona o zaščiti države. Kongres je sklenil, da ne prevzame nobenih odgovornosti, če ne bo narodna skupščina takoj na svoji prvi seji sprejela omenjenega zakona.

+ **Belgrajska »Epoha«** je priobčila pismo kraljeviča Jurija, v katerem je ta ostro napadel svojega brata. Ker je domneval kraljevič Jurij da bo list zaplenjen, je kupil 200 izvodov »Epohe« ter jih razdelil med narodne poslance. Vlada je sklenila, da bo kraljeviču Juriju odvzela vse pravice in privilegije, ki jih uživa kot član dvora.

+ **Turki** so se odločili, zahtevati na orientalski mirovni konferenci v Laussani internacionalizacijo sueškega prekopa, ki je sedaj v angleških rokah.

+ **Reški fašisti** so na korzu Deak zažgali socialistični dom, ki so ga še pred dnevi čuvali karabinjeri. Čuvali pa so ga tako, kakor je bilo pričakovati.

+ V **Italiji** so zmagali fašisti s svojimi zahtevami. Kralj je poveril sestavo vlade Mussoliniju, ki je imel listo že sestavljeno. Ministrski svet se je že sestel k svoji prvi seji.

+ **Italijanska vlada** je takoj po svojem nastopu razpustila komunistično stranko. Vendar pa je ta vest nepopolna, kajti fašisti izvajajo zelo ostro cenzuro, tako da ne dospe v inozemstvo niti ena vest, ki bi poročala jasno o ukrepih socialistične ali komunistične stranke.

+ **Fašisti** so v Rimu razdeljali uredniške prostore listov: »Il Paese«, »Il Comunista«, »L' Epoca« in »L' Azione«. V Milanu pa so razbili stroje v tiskarni lista »Secolo«. Ustavili pa so obenem izhajanje sledečih listov: »Corriere della Sera« in »Il Mondo«. Kakor nalašč so izdali prostozidarij proglas, v katerem opominjajo fašiste naj bodo »svobodomiselnici«.

lo z vsakim posameznikom celo človeško življenje, prešinjeno od naravnega nagona: živeti, biti, ne poginiti — je šel na vojsko fant, to se pravi en sam preprost človek.

Ko je odhajal, mu je dala deklica v žep zrcalce. Menda je že mislila, da je zelo potrebno.

Fant ga je bil vesel: če dograde Panamakanal in doseže s tem človeštvo silen korak in neizmeren dobiček — jaz sem tudi v občestvu človeštva — mi ni najmanj mar; dopisnica s par toplimi besedami mi pa napravi lahko veliko veselje, celo svatbo v duši.

Ko je tedaj hodil fant po svetu, se je potuljal po žepih in je našel zrcalce. Potegnil ga je ven in je pogledal vanj. Gledalo ga je njeno obličje iz njega, ravno tako, kakor mu je bilo najmilejše. Čutil jo je blizu, da bi jo objel, jo vzel v naročje in jo poljubljal. Potem je pogledal čez več časa zopet:

Gledalo je iz njega veliko, plavo oko, ki pa čudno ni bilo uprto naravnost vanj.

+ **Papež** se je tako ustrašil fašistov, da je dal Vatikan zaščititi z močnimi četami, ki imajo na vseh koncih in krajih postavljene strojnice. Obenem pa je izdal proglas na laško ljudstvo, v katerem ga roti naj bo pametno in naj se zateče »v teh hudih časih k molitvi«. Pametni ljudje se seveda smejejo takim nasvetom.

+ V **Bruslju** so na konferenci mednarodnega pomorskega prava osnovali stalno komisijo, ki bo pripravila vse potrebno za mednarodne pogodbe. Od 24 prisotnih držav je zastopanih v njej 11 — med njimi tudi naša država po prof. dr. Stražničkem.

+ »Times« poročajo, da je revolucionarno sodišče v Moskvi obsodilo na smrt knežino Trubeckoi hčerko znane vseh učiliških profesorja v Kijevu, ker je baie vohunila v prid Japonske. Istega dne je obsodilo na smrt zaradi šplonaže šest Litvincev in dva Rusa. Smrtno obsodbo so izvršili 48 ur po razglasitvi obsodbe.

Dnevne vesti.

Da ne bi delali učitelstvu krivice, moramo k današnjemu uvodniku pripomniti, da smo imeli tudi učitelja na kandidatni listi, da smo ga pa morali nadomestiti z drugim, ker je odsoten iz Ljubljane in ni mogel podpisati liste njegova posebna tozadevna pismena izjava pa žal ne zadostuje.

Stanovanjska mizerija. Prejeli smo: Že štiri leta čakam na stanovanje. V januarju 1920 mi je stanovanjska komisija dodelila začasno stanovanje v bivši prisilni delavnici, ki je za stanovanje popolnoma neprimerno, vlažno in nezdravo. To stanovanje mi je sedaj finančna prokuratura radi poročila zdravstvenega oddelka — čeprav sem državni uradnik in imam ženo in 4 nepreskrbljene otroke — do 1. novembra odpovedala. — Slučajno sem zvedel, da je v Knafljevi ulici prazno stanovanje in sem takoj prosil pri stanovanjskem uradu, da mi dodeli to stanovanje. Tam so mi rekli, da je stanovanje že zasedeno in da je povrh radi tega stanovanja vložen rekurs. — Ko sem rešitev prošnje urgiral, so mi svetovali, naj prekličem prošnjo, ker stanovanja ne bom dobil, ki je že zasedeno od dr. Voduška in ta je v upravnem svetu društva, kateremu hiša pripada in je neki podpolkovnik tudi že rekuriral. — Dr. Vodušek je baje samec in ima drugo sta-

Teško mu je bilo, kot da odhaja ona na potovanje v urni kočiji in ogrinjalo vohira v vetru za njo.

Potem je pogledal čez več časa zopet:

Vse vprek je ležala siva masa in se je spreminjala v meglene barve, ki se niso hotele izčistiti: kakor če človek gleda v sonce in zaklopi nato oči.

Skelelo ga je v srcu in z dolgim pogledom je strmел čez gore v drago stran. Vrgel je v njo z roko poljub, ki se ni vrnil niti v odmevu.

Ko je odšel v vojsko, je vzel s sabo zrcalo, ki ga ni od takrat nikoli več pogledal. V vojski je padel in njegova srčna kri se je prijelja nanj. Ker je bil na njem naslov plavalase deklice, so ga ji poslali.

Ona ga je spoznala. Zastudilo se ji je in ga je vrgla v gnoj.

Moja srčna kri ne bo gnila v gnoju pred nieno hišo nikoli! (Dalje prih.)

novanje, jaz pa sem državni uradnik, ki čakam že 4 leta s številno družino na stanovanje. — Uradnik.

Samomori so se v Sloveniji zelo pomnožili. Leta 1921. se je usmrtilo 120 oseb. Od teh se je 53 obesilo, 38 ustrelilo, 18 pa utopilo. Tri so se zaklale, tri vrgle pod vlak dvoje pa se je zastrupilo.

V **okolici Zagreba** je Sava tako zelo narastla, da preti resna nevarnost predmestju, ki je pod vodo. Upajo da bo povodeni v kratkem ponehala. Promet se je vršil s čolni.

V **Zagrebu** so zaprli Milko Stričak, ki je hotela zastrupiti svojega sorodnika Rudolfa Stričaka. Ta svoj namen je hotela že večkrat izvršiti, pa se ji je vedno ponesrečil. Sorodnik jo je sedaj ovadil sodišču, ki jo je takoj aretiralo.

Iz **Tuzle** poročajo dodatno, da še niso obesili rudarja Gjuro Keroševića, o katerem je tudi »Naprej« poročal da so ga že obesili. Ko so ga namreč odklenili, da ga bodo peljali na morišče, je bliskovito hitro segel za sračo ter se zabodel z nožem v trebuh v nameri da se ubije. Izvršitev smrtne obsodbe so sedaj odgodili do ozdravljenja. Za njegovo pomilostitev se je mnogo trudil poslanec sodr. Divac, žal da brezuspešno.

Nad **Splitom** se je 28. oktobra utrgal oblak, ki je poplavljal vse mestne ulice. Voda je tekla po njih v potokih. O ogromnih povodnih poročajo nadalje iz Voivodine, kjer je izstopila Donava in Tisa. Vsa polja in niže so uničene. Škoda je neprecenljiva.

V **Plešću** se je ustrelil pismonoša Gjoka Antonijević, ker »ni mogel nič več gledati trpljenje svojih šestero otrok, ki so stradali, ker jih ni mogel nasiti z svojo malo državno plačo«. To je namreč zanisal v svojem poslovilnem pismu.

V **Podgorici** je uničil požar tri hiše in dve gostilni. Škoda znaša nad dva milijona kron.

V **Subotici** so obsodili na štiri leta težke ječe služkinjo Marjo Garlice, ker je izvršila 17 različnih tatvin. Oškodovala je stranke za več tisoč dinarjev. Služkinja je žrtev kapitalističnega sistema.

V **Velikem Bečkeretu** je obsodilo sodišče Ilijo Bakoša na 6 mesecev zapora, ker je pred dvema meseci ubil v prepiru svojega prijatelja Pavla Telekija. Državni pravdnik se je pritožil zaradi prenizke kazni.

V **Clevelandu** se je ustrelila 21letna Fanny Grle, doma iz vasi Veliko Brdo pri Ilirski Bistrici. Ustrelila se je, ker ji je zdravnik povedal, da zanjo ni več rešitve. Bolehala je namreč na jetiki. Tako poročajo ameriški listi.

Žalostna zgodba 89letne varane zakonske žene. V Chicagu je nedavno vložila neka 89letna žena tožbo za razpoko. Njen mož je star 70 let in je baje velik zapeljivec in neozdravljivo nezvest. Ni svoje žene samo varal, zapravil je tudi njeno premoženje, ki je znašalo samo — pol milijona dolarjev.

Celje.

Stanovanjske razmere. Stanovanjska beda je zelo veliko socialno zlo, kar bodo priznali vsi, ki imajo v tem oziru kako skušnjo. To zlo se pa še poveča, če je posestnik stanovanjske hiše brezvesten špekulant. — V Gaberju je kupil neki g. Senčar stanovanjsko hišo, v kateri stanujejo sami proletarci. G. Senčar je bil prej sam najemnik, vojna pa mu je poprej magala na noge. Bil je vojni invalid in je radi tega lahko porabil svoj čas za razne trgovine, ki so mu prinesle kmalu toliko,

da je kupil hišo za pol milijona kron. Takoj, ko je postal hišni gospodar, je zvišal najemnino, češ, da bo pustil hišo popraviti. Tega posla se je lotil na ta način, da je v prvem nadstropju n. pr. iztrgal izlivnik in zabil stranišče, da morajo stanovalci hoditi po strmih stopnicah v pritličje. Stopnice so na prostem, razsvetljave menda ni, torej je vsakemu na razpolago, da v temi pade in se ubije. Zimska okna je pometal v drvarnico, da jih ni treba popravljati. Naj zmrzujejo ljudje! tako si misli kapitalist. Vsak kapitalist tako misli in dela, le toliko je večsih razlike, da se zna ta bolj, oni pa manj skrivati. Gospod, ki smo ga opisali, nastopa z vso svojo prirojeno krutostjo celo proti nedolžnim otrokom, ki so zgubili pred letom stariše in se morajo sedaj sami preživljati. — Opozarjamo okr. glavarstvo in občinski urad, da si stvar ogledata in ukreneta vse potrebno, dokler je še čas.

Izkoriščanje uslužbencev v gostilniški obrti. Neki gostilničar v Celju je pred 14 dnevi po posredovalnici »Hüttig« v Celju sprejel delavca v službo kot hlapca. Ker je dotični gospod gostilničar vedel, da je novo nastopivši rokodelski pomočnik, ki se nahaja v bedi, je napravil z njim individualno pogodbo z mesečno plačo, reci in čitaj 100 (sto) dinarjev, kar znaša dnevno 3.33 Din. Poleg te milostne plače mu je bilo odkazano ležišče v hlevu, da je spal na slami. Pod hlevom se nahaja kanal, v katerem je vse polno podgan, ki so poskrbele za nočni koncert. Hrana je bila istotako plači in stanovanju primerna. Delavni čas je trajal vsak dan 12—14 ur. Dne 25. oktobra je omenjeni delavec zapustil paradiž gosp. Žumerja ter zahteval svoje dokumente, ki mu jih pa g. Žumer ni hotel dati, ker je vedel, da za 100 dinarjev ne bo dobil hlapca, ki bi mu cel dan delal ko živina, zvečer pa še gostom vrata odpiral in v hlevu spal. Ko je sodr. E. Doležal pripeljal policista, potem je šele dobil svoj potni list brez vsake plače. Šele na intervencijo s. Leskoška je g. Žumer stisnil delavcu v roke še 15 dinarjev namesto 50 dinarjev. Toliko v ilustracijo delavcem, ki plačujejo drago vince. —

Okrajna sodnija. Dne 24. oktobra se je moral zagovarjati Konrad Višič, pekovski vajenec pri tvrdki Fr. Koren radi § 16. zakona o zaščiti države, ker je med časom pekovske stavke opozoril vajence drugih pekaren o zakonu o zaščiti delavcev, v katerem stoji zapisano, da je nočno delo v pekarnah prepovedano. (Prepovedano je nočno delo za ženske in mladoletne delavce.) Zaradi razlaganja zakona je gospod Kürbis, bivši predsednik, vložil ovadbo na policijo. Policija je odstopila zadevo sodišču. Pred sodiščem je bil Višič oproščen, ker so dognali, da priča g. Kürbisa, vajenec Leopold Kiker (že predkaznovan), laže. (Opomba poročevalca: Gospodje Kürbishevega kalibra so pred stavko izkoriščali konzumente, med stavko pa vajence in ženske, ki so jih vpregli za nočno delo. Na vse zadnje se je pa g. Kürbis opiral še na zakon o zaščiti države, ker se je imenovani vajenec drznil povedati svojim kolegom resnico. Ta rabsodba naj bo mladoletnim delavcem v pouk.)

Maribor.

Zikov kvartet se je povrnil s svoje zmagovalne turneje po tujini in nastopi 9. novembra v Mariboru. Predprodaja vstopnic po 25, 20, 15 in 10 Din pri Höferju in Brišnikovi.

Oni sodrugl. ki so nanovo vstopili v esperantski kurz »Svobode« ozir. tisti,

ki bi še radi pristopili, naj se zglasijo v sredo 1. t. m. ob 4. popoldne pri s. Kocjančiču, Frankopanova ul. 12., 3. vrata.

»Enakost« pa »Volksštite« obljubljata, da bosta morda prihodnjič obširneje spregovorili, ker je uvodnik v zadnjem »Ijudskem Glasu« navedel nekoliko pikantnih zgodbic iz bivše mariborske okrožne organizacije. To bi bilo pametno, če bi oba separatistična lističa enkrat zbrala nekaj stvarnih misli, na kar smo ju dosedaj zaman pozivljali. In tudi skrajni čas je že, da spregovorita, ker ljudem je že jelo presedati, kar sta do danes priobčevala v odgovor na naše pozive, namreč psovke brez repa in glave, laži in nalnva zavijanja. Govorimo s stališča ljudi, ker z našega stališča smo popolnoma prepričani, da se nesocialistična ideologija ne da drugače »zagovarjati« kot z lažjo in zavijanjem. Zato pa vemo že vnaprej, kako bosta »Enakost« pa »Volksštite« prihodnjič odgovorili — če ne bosta zopet molčali. Na vsak način pa bi bilo potrebno, da storita vsaj eno, na kar smo ju tudi že zaman pozvali: Objavita naj z ozirom na svoje večkratne trditve glede obračunavanja centralnemu odboru tozadevno potrdilo s podpisi in datumom. Saj se menda ne bojite pokazati vsemu svetu ad oculos to, kar pravite, da inate?

Mariborski klerikalizem se pripravljaja na volitve. Zadnjič je »Straža« priobčila članek, v katerem je zarohnela proti uvedbi nekaterih novih davščin po mestni občini, kakor jih je predlagal socialistni klub ozir. pri stanovanjskem davku tudi klub NSS. Da spoznaš nekoliko, s kakšnimi razlogi hoče mariborska črna internacionala pripraviti sebi ugoden volilni teren, ti ni treba nič drugega kakor par citatov. »Čisto navaden rop«, »staroveški roparski vitezi«, »roparski davčni sistemi«, »ropanje denarja ubogih ljudi« to so eni razlogi proti novim davkom in njihovim predlagateljem. Drugi razlogi so podobni temu: Socialisti so hoteli vino, ki ga v Mariboru spijejo letno 35.000 hektolitrov, »neznosno podražiti« z davkom 1 Din na liter — gospodom od črne internacionala, ki toliko delujejo proti alkoholiziranju s svojo »Sveto vojsko«, se ne zdi trej prav, če bi se alkoholne pijače tako podražile, kar se pa, žal, ne bodo, da bi se vsaj nekoliko omejilo živinsko popivanje. Tretji razlogi spadajo med znane prostaške klerikalne laži: Na stanovanja nameravajo uvesti davek, podoban onemu, ki ga je svoj čas predlagal Akcijski odbor strokovnih organizacij v Ljubljani (takrat je »Naprej« obširno o tem pisal) in ki bi zadel le one, kateri imajo več sob ali pa prekomerno velike. Torej čisto jasno, da bi ne zadel revnih slojev, ki stanujejo, stlačeni kakor slanički, po segnitih luknjah. Katoliška laž to dejstvo enostavno na glavo postavi. Četrtri razlogi spadajo v humoristične liste: Klerikalizem se boji, da bo občina z novimi davki dobila — preveč dohodkov, ki bi jih ne mogla — uporabiti. Pri tem pa seveda niti ne omeni, da bi požrl samo stroški za zgradbo človeških bivališč onim revežem, ki so danes brez njih, morda več, kot pa bodo vsi davki skupaj znašali. Že iz samih teh primerov je videti, kakšne imenitne in za vse dobro navdušene glavice so te klerikalne. In še nekaj lepšega je videti iz teh primerov: Namreč, kakšne glavice morejo biti šele one, ki sklepajo s takimi ljudmi volilne kompromise, pa čeprav na temelju lepih programov. In vendar so takšni ljudje: V Ljubljani sestavlja neka skupinica, ki hoče biti po vsej sili socialistična in celo

v zvezi z našo stranko, to je skupinica okrog »Zarje«, skupno listo z ravnostimi klerikalci! Kar je pa najbolj zanimivo, je to, da se druga podobna skupinica, tokrat pa v Mariboru, na vso moč navdušuje za prvo skupinico in to celo tako daleč, da na vso moč hvali njene volilne kompromise s istimi klerikalci, ki jo v Mariboru psujejo z »roparji« in je tirajo pred kriminal! Delavstvo, preišljuj nekoliko o takem socializmu!

Iz strok. gibanja.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v sredo (praznik), dne 1. novembra ob 9. dopoldne v društvenih prostorih Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje.

Kongres brivskih pomočnikov Jugoslavije se bo vršil 29. in 30. novembra t. l. na Brodu na Savi. Glavni namen tega kongresa je zedinjenje v glavni sindikat. Dnevni red bomo še pravočasno objavili. — Pripravljalni odbor.

Vestnik Svobode.

Sestanek abstinentov ljubljanske »Svobode« se bo vršil v torek, 31. t. m. točno ob 7. zvečer v osrednjem tajništvu. Vabljeni vsi abstinenti!

Odborova seja ljubljanske »Svobode« se bo vršila v torek, 31. t. m. ob 8. zvečer v običajnih prostorih. Seje naj se udeležijo vsi odborniki!

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 60.50 Din, 1 češka krona 1.98 Din, 1 frank 4.35 Din, 1 lira 2.48 Din, 100 avstrijskih kron 8 par. 100 mark 1.70 Din. V Curihu velja 100 naših kron 2.27 švicarskih frankov.

= **Ministrstvo za pošte** je prejelo zadnje dni na račun vojne odškodnine iz Nemčije veliko množino brzojavnega in telefonskega materiala.

= **Mednarodni gozdarski kongres** dežel okoli Sredozemskega morja se je začel 30. oktobra. Naš delegat je dr. Aleksander Ugrenović, profesor na šumarski fakulteti v Zagrebu. Kongres bo obravnaval vprašanja o najboljšem načinu negovanja in izkoriščanja gozdov, o lesnih izdelkih, ki jih dežele okrog Sredozemskega morja najbolj rabijo itd.

= **Naša agencija za trgovino z lesom v Kairu.** Kakor znano, se je naša lesna industrija zelo razširila precej tudi v Egiptu. Da se naši lesni izdelki še bolj razširijo v Egiptu namerava osnovati vlada pri našem diplomatskem zastopništvu v Kairu poseben oddelek za veletrgovino z lesom.

= **Po poročilu ministrstva trgovine** so izvozili do konca septembra iz Jugoslavije 500.000 vagonov lesa. Samo iz Slavonije je od teh 300.000 vagonov.

= **V Angori** bodo te dni začeli sklopiti trgovinski dogovor med sovjetsko Rusijo in Turčijo. Ruski zastopniki so že na potu.

= **Sladkor iz Jave v Trstu.** V Trst je dospelo 56.000 vreč sladkorja iz Jave, pričakujejo pa, da dospe te dni tudi sladkor iz Japonskega. Ker bo v kratkem začela razpošiljati tudi Češkoslovaška sladkor letošnjega pridelka, upajo, da bodo radi večje ponudbe cene sladkorju padle.

= **Na Češkem** bo premog iz ostravskih reviriev do zadnjem znižanju mezd za 25—28% cenejši.

= **Francija** ima v prometu bankovcev za 37.128.806.000 frankov. Anglija za 121.600.000 funtov, Avstrija za 2.59 milijonov kron. Jugoslavija (po zadnjem poročilu »Narodne banke«) za

5.153.297.290 Din. Metalna podlaga naše Narodne banke znaša 421.375.147.54 Din.

= Rusija uvaža sladkor. Po proračunu komisije za prehrano potrebuje Rusija 3 milijone pudov sladkorja iz inozemstva (pud = 16 kg). Z uvoženim sladkorjem upajo znižati cene domačemu, ki je silno drag.

Dopisi.

Hrastnik. (Neznosne razmere v steklarni.) Malokdaj se sliši kaj iz našega kraja, zlasti pa iz steklarne, kjer vladajo nepopisne razmere, katere nas silijo, da se oglasimo v javnosti, da s tem pokličemo merodajne faktorje na pomoč za odpravo raznih protizakonitosti, ki v tem podjetju vladajo. Ker se podjetje ne drži osebnih (ustmenih) in pisarnih obljub, se dogaja, da morajo zaupniki za vsak košček pravice intervenirati. Pri intervencijah pa slišijo dostikrat imena »Gauner«, »Lügner«, »Lump« itd., s katerimi jih gospodje pri podjetju odlikujejo. (Najbrže zato, ker delavci zanje delajo.) Vsakomur je gotovo znano, da delajo ravno steklarji pri največji vročini in se radi tega silno potijo. Podjetje se do danes ni pobrigalo, da bi napravilo vodovod za te reveže. Prisiljeni so, da pijejo pivo za gašenje žeje. (Da lahko kapitalisti delavce potem imenujejo pijance.) Ravno tako nerazumljivonam je nadalje, zakaj podjetje še do danes ni upelalo oziroma napravilo kopeli za delavce, katere so iz higijskih ozirov nujno potrebne in celo po zakonu o zaščiti delavcev predpisane. (Kje je inspekcija dela?) Ravnotako je s stanovanji velika mizerija. Več družin je prisiljenih, da stanujejo skupno z drugimi, ker primanjkuje stanovanj. Nadalje: delavstvo ima črno na belem, da bodo novi delavci le sporazumno z zaupniki sprejeti v delo. Gospodje pri obratovanju se tudi na to pozvižgajo ter pridno importirajo delavce

iz Nemške Avstrije, dasiravno je tudi to po zakonu o zaščiti delavcev prepovedano. S tem si podjetje hoče preskrbeti rezervne armade pri eventualnem znižanju mezd in da bi potem še bolj surovo lahko postopali z delavskimi zaupniki kakor že postopajo. Nainesramnejši akt izkoriščanja delavskih žuljev se je pa zgodil nedavno na sledeči način: Podjetje je prodalo v Banat nekemu trgovcu steklo. Isti trgovec je na mesto denarja poslal debelo reiene svinje. Te svinje je pa tovarna razdelila na delavce in sicer po 80 K za živo vago. Pogodili so, da bodo vsakemu, ki je dobil kos svinje, odtegovali na obroke in to ne preveč občutno. Sedaj pa ko cene živilom padajo, je pa ravnateljstvo šlo in odtegnilo delavcem kar naenkrat 100% od zaslužka. To pa ob času, ko se lahko dobe svinje po 60 K žive teže. Razume se, da tako postopanje delavstvo razburja do skrajnosti. Opozorjamo merodajne činitele zlasti na gospoda obrtnega nadzornika da si čimprej ogleda naš »paradiž«, in sicer zahtevamo, da se obisk izvrši v smislu predpisa po zakonu, da pride pregledat tovarno med delavnim časom ter da poslušati tudi delavce, ker le na ta način bo gospod ki je od države plačan, dobil jasno sliko, ne pa v pisarni pri gospodih!

Več delavcev steklarne.

Šoštanj. Govorice se širijo, da hočejo tudi v tuk. kraju ustanoviti podružnico takozvanega nemškega »Kulturbunda«. Kakšno ozadje ima društvo, ne bomo podrobno analizirali. Pribiti hočemo samo, da je društvo čisto gotovo produkt v naši državi živčih nemških nacionalistov. Smatramo pa za potrebno, da nekoliko opozorimo sodruga in sodružice, sicer bi šli mogoče agitatorjem tega društva na lim. Čudno ne bi bilo. Mentaliteta Šoštanjčanov je bolj nemška kakor slovenska. Krivdo je iskati v dejstvu, da so obmejne kraje dolga leta hudo germanizirali. Prebivalstvo pa je du-

ševno prespalo razne zgodovinske momente in se ne da preko noči preroditi. Radi tega se dogajajo slučajni, da so v naših vrstah izrazito nemško nacionalno misleči elementi. Ti pristaši zlorabljaajo na našem praporju označeno mednarodnost. Mislimo, da je danes jasno dovolj, da smo za jugoslovansko edinstveno državo in v koliko da smo mednarodni. Naša mednarodnost je ta, da smo v stalni zvezi z zastopniki delavstva celega sveta in razpravljamo na skupnih konferencah v vzajemnih akcijah zoper kapitalistični in imperialistični razred. Za dosego sklepov teh konferenc imamo svoje strokovne politične, gospodarske in kulturne organizacije. Ne bomo se motili, če spravimo v sklad z opozorljivo kulturno organizacijo »Svoboda«. S pomočjo »Svobode«, ki je razdeljena v razne odseke, hočemo izobraziti delavski naraščaj, ker smo prepričani, da bomo izključno le na ta način dovedli delavstvo do razredne zavesti, in to je temeljni pogoj za dosego socialističnih ciljev. Naša »Svoboda« ni slovenska »Svoboda« Pri njej so včlanjeni pripadniki vseh narodnosti, kolikor jih pač pri nas živi, ki streme po kulturi, dočim se zove nemška organizacija — »Deutscher Kulturbund«, katerega član more biti le nemški nacionalist Tu tiči zajec! Nevednež, delavec, gospodarsko odvisen od nemškega kapitalista, se bo kmalu pustil prepovoriti in bo vstopil v ta »Kulturbund«, ter s tem delal štafažo nemško nacionalnim kapitalistom. Dosedanja agitacija »Kulturbunda« nam je pokazala, da so imeli že nekoliko uspehov. Dobro je to. Tako se bodo razmere v naši stranki konsolidirale. Z momentom, ko bo kdo zapustil socialistične organizacije, bo potrdil, da ni bil nikoli socialist in to hočemo mi vedeti!

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Gostilna Kajfež

Florjanska ulica 4.

Od danes naprej vsako soboto, nedeljo, torek in sredo najfinejše krvave in mesene pečene klobase, vsak ponedeljek, četrtek in petek polkajene kranjske klobase in reberca. Izborna kuhinja, vsa jedila po lastni ceni. Toči se samo prvovrstna domača vina. Producente samo prvovrstnih finih vin vabim, da mi prinesejo vzorec.

A. Kajfež.

KOLESA

Vam prenovi in strokovno shrani
preko zime

ob malenkostni pristojbini
tvrdka J. Gorec
Gospodarska cesta 14.

Pletene jopice,

rokavice, nogavice,
najceneje pri:

A. ŠINKOVIČ nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Zimska sezija!

Velike množine zimskega
blaga ravnokar došle.

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 19.

Pridobivajte naročnike

Nova lekarna v Ljubljani.

Mr. Ph. R. Ramor vljudno naznanja, da je otvoril

ново lekarno

v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 36 v neposredni bližini glavnega kolodvora.

Oddaja zdravila tudi članom bolniške blagajne. Posebno pripravno za one, ki se jim mudi na kolodvor.

V Paradižu

sta bila brez obleke

ADAM in EVA

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne obleke za gospode, dame in otroke v trgovini

O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg 5-6.